WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Ympäristöministeriölle

19.3.2018

Viite: YM008:00/2015, YM029:00/2016

Asia: LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ERÄIDEN YMPÄRISTÖLLISTEN LUPAMENETTELYJEN YHTEENSOVITTAMISESTA, LAIKSI YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksen yleisperustelut

Lausunnon kohteena olevan ns. yhden luukun periaatetta koskevan lakiehdotuksen tavoitteet ovat hyvät ja kannatettavat. Lupahakemuskokonaisuuksien ennakoiva jäsentäminen, niihin liittyvien taustaselvitysten laadun paraneminen ja hyvin toimiva viranomaisyhteistyö on varmasti kaikkien etu. Ehdotukseen valittu linjaus kuitenkin jättää uudistuksen vaillinaiseksi. Ehdotus on nykyisten lupamenettelysäädösten päälle levitettävä osittainen päällystakki, joka ei varsinaisesti yhdistä hakemuksia vaan ainoastaan ajallisesti yhdistää joitakin vaiheita. Tavoiteltujen hyötyjen saaminen jää lakiehdotuksen valossa erittäin epäselväksi.

Käsittelyn vaiheiden yhteensovittaminen muodostaa lakiin kirjoitettuna varsin vaikeaselkoisen kokonaisuuden, jonka hahmottaminen on hankalaa lakiteksteihin tottuneellekin. Ehdotus painottaa hakijan valinnanvapautta sääntelyn selkeyden kustannuksella. Hakemusvaiheiden yhdistämistä ei sovellettaisi automaattisesti vaan yhdistäminen tehtäisiin hakijan valinnan mukaan. Hakija voisi valita, mitkä soveltamisalaan kuuluvat hakemukset tulisivat yhdistämisen piiriin. Hakijalle annettaisiin lupa myös matkan varrella peruuttaa yhdistämispyyntö kokonaan tai osittain. Mahdollisuus tapauskohtaisesti vaihtelevaan toimintatapaan ja jopa kesken käsittelyn tapahtuviin menettelymuutoksiin tekee lupamenettelyjen seuraamisesta muille osapuolille kuten alueen asukkaille ja ympäristöjärjestöille kohtuuttoman hankalaa. WWF katsoo, että lakiehdotukseen sisältyviä hakijalle annettuja valintamahdollisuuksia pitäisi rajoittaa niin, että menettelytapa ei voi vaihtua kesken käsittelyn.

Luonnonsuojelulain ja vesilain muutoksissa menettelyjen yhdistämismahdollisuus on kirjattu eri tavalla ja tulkinnanvaraisesti. Tästäkin muodostuu muille osapuolille hankala tilanne, kun laki ei luo johdonmukaista toimintatapaa.

Ehdotuksessa painotetaan ennakkoneuvottelujen merkitystä. Lupavaatimusten ennakoiva haarukointi on hyvä asia, mutta tilannetta vinouttaa se, että ennakkoneuvotteluihin osallistuu viranomaisen kanssa vain hakija. Kun muiden osapuolten näkemykset tulevat esiin vasta kuulemisvaiheessa, niillä voi olla hankalaa horjuttaa ennakkoneuvotteluissa tehtyjä linjauksia. Ennakkovaikutusmahdollisuuden puuttuminen on omiaan lisäämään sitä työpainetta, jota useiden lupien yhtäaikainen kuuleminen ja yhtäaikaiset muutoksenhakuajat tuottavat kuultaville. Erityisesti isoissa hankkeissa pitäisi myös muut osapuolet ottaa mukaan ennakkoneuvotteluihin,

jotta yksityishenkilöt ja kansalaisjärjestöt eivät joudu kohtuuttomasti käsittelyssä alakynteen, kun joutuvat lyhyessä ajassa perehtymään isoihin asiakirjapaketteihin.

Yhden luukun lakiehdotuksen laatimisen merkittävänä taustaolettamana on valtion lupa- ja valvontavirasto Luovan perustaminen maakuntauudistuksen yhteydessä. Lakia valmistellessa tiedossa oli lakiehdotus Luovasta siinä muodossa, jossa se oli lausuntokierroksella keväällä 2017. Tässä alkuperäisessä ehdotuksessa Luovaan ehdotettiin perustettavaksi yleisen edun valvontayksikkö, jolle nykyisten ELY-keskusten tavoin kuuluisi myös valitusoikeus. Yleisen edun valvontayksikkö olisi toimivaltansa puitteissa varmistanut myös yhteensovittamisen toteutumisen laillisuutta.

Luovaa koskeva hallituksen esitys annettiin kuitenkin eduskunnalle muodossa, josta yleisen edun valvontayksikkö ja sille kuuluva valitusoikeus on riisuttu pois. Tämä on erittäin olennainen ja ympäristönsuojelun näkökulmasta ei-toivottu muutos. Muutos toivottavasti kaatuu eduskuntakäsittelyssä ja Luovaan perustetaan yleisen edun valvontayksikkö Luovaa koskeneen alkuperäisen ehdotuksen mukaisesti. Jos Luovaa koskeva laki menee läpi eduskunnassa sellaisena, että Luovaan ei tule yleisen edun valvontayksikköä, yhden luukun ehdotukseen kirjattujen menettelytapojen laillisen soveltamisen valvonta jäisi käytännössä yksityishenkilöille ja kansalaisjärjestöille. Tämä olisi kestämätön tilanne. Katsomme, että siinä tilanteessa yhden luukun lainsäädäntö pitää ottaa jatkovalmisteluun, jossa menettelyjen yhteensovittamisen laillisuusvalvonnan laatua ja riittävyyttä arvioidaan uuden tilanteen valossa. Yksinomaan yksityishenkilöiden ja kansalaisjärjestöjen tehtäväksi sitä ei voida jättää

Ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupamenettelyjen yhteensovittamisesta

Ympäristövaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tutkia hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtoja. Kuuleminen on tärkeä osa ympäristövaikutusten arviointia. Arvioinnin tuottamat tiedot ja niistä johdettu perusteltu päätelmä ovat toteuttamisvaihtoehdon valinnan olennainen perusta. Ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupahakemuksen samanaikainen kuuleminen on periaatetasolla ristiriidassa ympäristövaikutusten arvioinnin tarkoituksen kanssa.
On hyvä, että ehdotuksessa on ympäristövaikutusten arvioinnin ja lupahakemuksen samanaikainen kuuleminen rajoitettu vain tilanteisiin, joissa hankkeella on vain yksi toteuttamiskelpoinen vaihtoehto. Kun yhdistäminen on mahdollista vain näin rajoitetusti, tällaisen mahdollisuuden lakiin kirjaaminen tuntuu tarpeettomalta.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto, sr

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

WWF on maailmanlaajuinen, aikaansaava ympäristöjärjestö, joka innostaa ihmisiä ja yhteisöjä toimimaan ympäristön suojelemiseksi. WWF:n tukijat ovat mukana pelastamassa maailman ainutlaatuisimpia luontokokonaisuuksia.